

УДК 334.012.42

Курташова І.В.

Київський національний торговельно-економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕРНЕТ-ПРЕДСТАВНИЦТВ

© Курташова І.В.

У статті досліджено особливості ризиків підприємницької діяльності Інтернет – представництв та проведено їх порівняння з традиційними ризиками господарської діяльності.

Ключові слова: ризики, підприємницька діяльність, Інтернет –представництва.

In the article is researched the particular qualities of Internet-companies busines's risks and made their comparison with traditional risk of entrepreneurial activity.

Key words: risks, entrepreneurial activity, Internet – companies.

В статье исследованы особенности рисков предпринимательской деятельности Интернет-представительств и проведено их сравнение с традиционными рисками предпринимательской деятельности.

Ключевые слова: риски, предпринимательская деятельность, Интернет – представительства.

Постановка проблеми. Основна особливість підприємницької діяльності полягає в тому, що вона здійснюється підприємницькою структурою від свого імені на свій страх і ризик. Дане твердження повністю можна віднести й до електронної комерції, яка виступає однією із сучасних форм бізнес –відносин. У зв'язку з особливостями господарської діяльності Інтернет –представництв виникає ряд нових ризиків, які на сьогоднішній день залишаються малодослідженими, саме тому дослідження ризиків електронного підприємництва набуває все більшої актуальності.

Аналіз останніх публікацій. Проблемам ризику присвячено багато досліджень і публікацій, які досить повно і широко представлені у роботах таких зарубіжних економістів, як Дж. Мілль, Н.У. Сеніор, А. Маршалл, А. Пігу, Ф. Найт, Й. Шумпетер. Вагомий внесок у розробку питань ризику та організаційно-економічних основ його зниження зробили вчені України та інших країн СНД: А.П. Альгін, І.Т. Балабанов, Ю. Блех, У. Гетце, І.Р. Бузько, В.В. Вітлінський, В.В. Глущенко, П.Г. Грабовий, В.М. Гранатуров,

М.В. Грачова, М.Г. Лапуста, А.А. Петросов. Разом із тим далеко не всі аспекти проблем ризику залишаються дослідженими, перш за все це стосується сфери електронної комерції.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей ризиків підприємницької діяльності Інтернет – представництв та проведення їх порівняння з традиційними ризиками господарської діяльності.

Виклад основного матеріалу. Існування ризику пов'язано з неможливістю з точністю до 100% прогнозувати майбутнє. Виходячи з цього, слід виділити основну властивість ризику: ризик має місце тільки по відношенню до майбутнього і нерозривно пов'язаний з прогнозуванням і плануванням, а значить і з прийняттям рішень взагалі (слово «ризик», в буквальному перекладі означає «прийняття рішення», результат якого невідомий)[6].

Слід зазначити що на сьогоднішній момент чітко розробленої класифікації підприємницьких ризиків не існує. Більш того налічується понад 40 різних критеріїв ризиків і більш як 220 видів ризиків, так що в економічній літературі немає єдиного розуміння в цьому питанні.

У даній статті будуть розглянуті ризики, що виникають саме в процесі господарювання Інтернет - представництв, що реалізують свою господарську діяльність в сфері електронної комерції.

Комерційний ризик - це ймовірність та варіація величини небажаних наслідків у комерційній діяльності підприємства (реалізації товарів і послуг, зроблених чи куплених підприємством).

Основними причинами виникнення комерційного ризику прийнято вважати [3,4,7]:

- ✚ зниження обсягів реалізації внаслідок падіння попиту на вироблений або реалізуємий товар, витиснення його конкуруючими товарами;

- ✚ підвищення закупівельної ціни товару в процесі здійснення підприємницького проекту;

- ✚ непередбачене зниження обсягів закупівель порівняно з наміченими, що зменшує масштаб усієї операції й збільшує витрати на одиницю об'єму реалізованого товару (за рахунок умовно постійних витрат);

- ✚ втрати товару;

- ✚ втрати якості товару при транспортуванні та зберіганні

товару, що призводить до зменшення його ціни;

✚ підвищення втрат оборотання порівняно з наміченими в результаті непередбачених відрахувань, що призводить до зниження прибутку підприємства.

Для цілей нашого дослідження доцільним є варіант класифікації підприємницьких ризиків по факторам їх виникнення. За чинниками виникнення їх можна підрозділити на зовнішні і внутрішні. Зауважимо, що загальноприйнята класифікація підприємницьких ризиків по зовнішнім і внутрішнім факторами їх виникнення має певні структурні відмінності, які викликані специфікою електронного підприємництва.

Так, наприклад, природні та екологічні ризики, які є складовою загальноприйнятих зовнішніх факторів ризику, майже повністю втрачають своє значення для сфери господарювання Інтернет – представництв. Середовище функціонування даних компаній повністю пов'язане і здійснюється в принципово іншому середовищі, що створюється безпосередньо Інтернетом і пов'язаних з ним телекомунікаційними мережами, які мають свій віртуально - електронний характер. Окремі види сучасних Інтернет – представництв здатні повністю здійснювати всі свої функції тільки у віртуальному просторі Інтернету, не використовуючи реальний простір, що в свою чергу пояснює втрачений вплив природних та екологічних ризиків підприємницької діяльності.

Таблиця 1

Основні відмінності традиційних ризиків від підприємницьких ризиків Інтернет –представництв

<i>Групи ризиків</i>	<i>Традиційна класифікація ризиків</i>	<i>Класифікація ризиків підприємницької діяльності Інтернет –представництв</i>
Політичні ризики	+	+
Природні та екологічні ризики	+	-
Виробничі ризики	+	+
Фінансові ризики	+	+
Комерційні ризики	+	-
Мережеві ризики	-	+

Вірусні ризики	-	+
Ризик несанкціонованого доступу	-	+
Ризик «Пірацького» використання даних	-	+
Ризики технічно-програмного характеру	-	+

Розглянемо основні відмінності структурних ризиків підприємницької діяльності Інтернет –представництв від традиційних (табл. 1). Знаком «+» відмічені ризики, які присутні в відповідній сфері, а знаком «-», навпаки, ризики, які не мають жодного впливу.

Аналізуючи вищенаведену інформацію, необхідно відмітити, що ризики підприємницької діяльності Інтернет –представництв мають суттєві відмінності від традиційних, що в першу чергу пов'язано із специфікою господарської діяльності даних підприємств. Розглянемо основну класифікацію ризиків підприємств сфери електронної комерції (рис. 1):

1. Політичні ризики:

Державний ризик - представляє під собою нестабільну внутрішньополітичну обстановку в країні, у зв'язку з чим зростає ризик погіршення фінансового стану підприємства.

Валютний ризик – характеризується можливістю фінансових витрат у результаті довгострокових і короткострокових коливань валютних ринків.

Податковий ризик - виявляє можливість фінансових витрат в результаті податкової політики держави.

2. Мережеві ризики:

Вірусні ризики - полягають у можливості зараження сервера, на якому встановлено програмне забезпечення підприємства комп'ютерними вірусами, що, в свою чергу, негативно впливає на функціонування всієї системи компанії і приведе до фінансових витрат.

Ризик несанкціонованого доступу - характеризується витратами від можливого проникнення недоброзичливців у систему компанії з

метою крадіжки конфіденційної інформації.

Ризик «Пірацького» використання даних - включає в себе порушення авторських і патентних прав, плагіат.

3. Виробничі ризики:

Ризик морального зносу - одним з напрямків операційної діяльності Інтернет-представництв є виробництво та реалізація Інтернет-програм та Інтернет-сайтів. Цей вид продукції відноситься до об'єктів інтелектуально власності, основний ризик яких полягає в моральному зносі, що пов'язаний в першу чергу з швидким розвитком інформаційних і комунікаційних технологій.

Ризик невиправданих платежів – базується на витратах, пов'язаних із заборгованістю клієнтів перед компанією або з необхідністю повернення коштів по бажанню клієнта за певну вже проведена операцію.

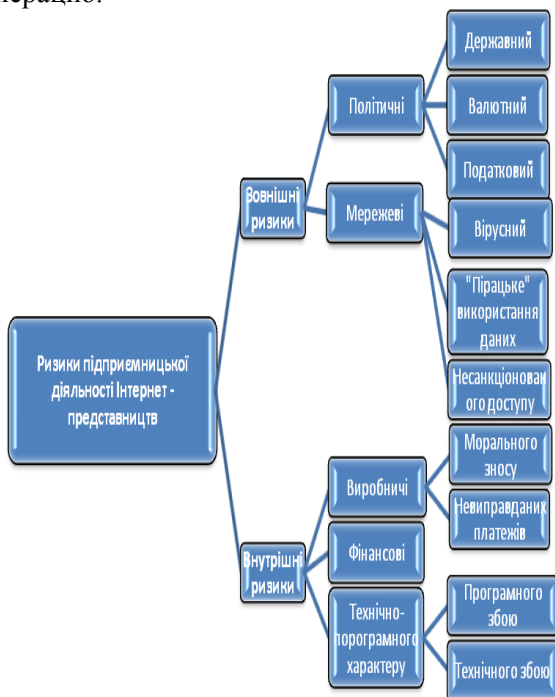

Рис. 1 Ризики підприємницької діяльності Інтернет – представництв

4. Фінансовий ризик - полягає в неможливості визначити достовірність власника платіжної банківської картки, якої проводиться оплата послуг (товару). У даному випадку присутня можливість використання зловмисником викрадених даних по карті. Відповідно до законодавства більшості країн, в тому числі й України, по банківському запиту компанією незаконно списані кошти повинні бути повернені законному власникові картки.

5. Ризики технічно-програмного характеру:

Ризик програмного збою - характеризується будь-якими збоями в програмному забезпеченні компанії, що може призвести до фінансових і часових витрат.

Ризик технічного збою - полягає в можливості поломки технічного обладнання підприємства, необхідного для функціонування системи.

Основна частина вищенаведених ризиків підприємницької діяльності присутня лише в сфері електронної комерції, це викликано, по-перше, середовищем функціонування Інтернет – представництв (яке знаходиться під впливом фінансових та мережевих ризиків), по-друге, особливостями виробничо-технічного процесу (які безпосередньо пов'язані із ризиками технічно – програмного характеру), по-третє, специфікою реалізації власних товарів та послуг (на які мають вплив виробничі ризики підприємницької діяльності).

Висновки. Отже, ризики електронного підприємництва мають ряд своїх відмінностей, які суттєво відрізняються від традиційних, що в першу чергу викликано сферою функціонування Інтернет – представництв та специфікою самої господарської діяльності даних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук В. Менеджмент прийняття рішень і ризики: навч. посіб. / В. Андрійчук, Л. Багер. К.: КНЕУ, 1988. -316 с.
2. Бланк И.А. Управление финансовыми рисками . – К.: Ника-Центр, 2005, – 600 с.
3. Вяткин В.Н., Вяткин И.В.,Гамза В.А., Хэмптон Дж. Дж. Риск - менеджмент: Учебник . – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2003 . -512 с.
4. Гранатуров В.М. Экономический риск сущность, методы измерения, пути снижения : учебное пособие для вузов . – 2-е изд., перероб. и доп. – М.: Дело и Сервис , 2002 – 154 с.

5. Іванченко І.Ю. Економічні ризи: навч. посіб. – К.: Центр навч., л-ри, 2003. – 188 с.
6. Салин В.Н. и др.. Математико-экономическая методология анализа рисков видов страхования. М., Анкил, 1997 – 126 с.
7. Финансовый менеджмент: теория и практика: учебник / под. ред. Е.С. Стояновой. – 3-е изд, перераб. и доп. – М.: Изд.-во «Перспектива», 1998. – 656 с.